

ประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
Bathing Tradition That Kong Khao Noi in Tad Thong Subdistrict
Mueang Yasothon District, Yasothon Province

นงลักษณ์ บุญรัตน์
ณัฐฉิ พิลาจันทร์
วสันต์ งามเลิศ
อภิชญา พรรณศรี
ทองหมุน น้อยนันท
วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Nonglak Boonrat
Nattawut Pilajan
Wasan Ygamlert
Apischaya Phanasri
Thongmoon Noinon
Roi Et Bhudhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Email: 6317404039@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ: 19 มีนาคม 2566; วันแก้ไขบทความ 30 มีนาคม 2566; วันตอบรับบทความ: 3 เมษายน 2566
Received: March 19, 2023; Revised: March 30, 2023; Accepted: April 3, 2023

บทคัดย่อ

ประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อยตำบลตาตองได้สืบทอดปฏิบัติกันมาเป็นเวลายาวนาน และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่อนุชนคนรุ่นหลังต้องตระหนักถึงความสำคัญ และควรค่าแก่การอนุรักษ์และพัฒนาประเพณีอันดีงามให้ยั่งยืนสืบไป การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย ตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย ตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก (3.99) ข้อเสนอแนะคือความสะอาดของห้องน้ำ สถานที่จอดรถ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม ความสะอาดของพื้นที่จอดรถ รอบบริเวณการจัดงานประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ บริเวณพื้นที่ สามารถจอดรถได้อย่างเพียงพอ เจ้าหน้าที่สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ ความปลอดภัยของผู้มาร่วมงานประเพณีมีการประชาสัมพันธ์ห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณ

ที่จัดงานประเพณี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยคือมีการประชาสัมพันธ์ห้ามดื่มสุราในบริเวณที่จัดงานประเพณี

คำสำคัญ : ประเพณีสงกรานต์, ธาตุกองข้าวน้อย, จังหวัดยโสธร

Abstract

The tradition of pouring water at That Kong Khao Noi in Tad Thong sub-district has been inherited and practiced for a long time. And it is a cultural heritage that the younger generations need to realize the importance. And worth preserving and developing a good tradition for sustainability The objectives of this research were 1. to study the opinions of the people towards the Song Nam That Kong Khao Noi Songkran Festival in Tad Thong Sub-district, Mueang Yasothon District, Yasothon Province and 2. to study the suggestions of the people on the promotion of the Song Song Festival. Nam That Kong Khao Noi, Tad Thong Subdistrict Muang Yasothon District, Yasothon Province. Muang Yasothon District, Yasothon Province, totaling 384 people. The tool used to collect data was a questionnaire. The results showed that People's opinions toward the That Kong Khao Noi Songkran Festival, Tad Thong Sub-district, Mueang Yasothon District, Yasothon Province were generally at a high level (3.99). The suggestion was the cleanliness of the toilets and parking places. The results could be discussed as follows: People had Satisfaction at a high level to the cleanliness of the bathroom, toilet cleanliness of the parking area around the area of the Song Nam That Kong Khao Noi festival The item with average mean was the area. Sufficient parking is available. Staff can educate tourists. For the safety of those attending the festival, there is a publicity for no smoking in the area where the festival is held. and the item with a low average level was that there was a promotion prohibiting drinking alcohol in the area where the festival was held.

Keywords: Bathing Tradition, That Kong Khao Noi, Yasothon Province

บทนำ

ธาตุกองข้าวน้อยสร้างในพุทธศตวรรษที่ 23-25 ตรงกับสมัยอยุธยาตอนปลาย ตั้งอยู่ในเขตวัดพระธาตุกองข้าวน้อย ซึ่งแต่เดิมเป็นเพียงทุ่งนาในเขตบ้านตำบลตาตอง ธาตุกองข้าวน้อยเป็นเจดีย์ก่ออิฐถือปูน รูปทรงแปลกไปจากเจดีย์โดยทั่วไป คือมีลักษณะเป็นกองข้าว องค์พระธาตุเป็นเจดีย์เหลี่ยมย่อมุมไม้สาม ฐานสี่เหลี่ยมจัตุรัส

กว้างด้านละ 2 เมตร ก่อสูงขึ้นไปประมาณ 1 เมตร ช่วงกลางขององค์พระธาตุมีลวดลายทำเป็นซุ้มประตูทั้งสี่ด้าน ถัดจากช่วงนี้ไปเป็นส่วนยอดของเจดีย์ที่ค่อยๆ สอบเข้าหากัน ส่วนยอดรอบนอกของธาตุก่อขั้วน้อยมีกำแพงอิฐล้อมรอบขนาด กว้าง 5 เมตร ยาว 5 เมตรนอกจากนี้บริเวณด้านหลังพระธาตุมีพระพุทธรูปอยู่องค์หนึ่งก่อด้วยอิฐ ชาวบ้านนับถือว่าศักดิ์สิทธิ์มาก และในเดือนห้าจะมีผู้คนนิยมมาสงฆ์น้ำพระและปิดทอง เชื่อกันว่าถ้าไม่ทำเช่นนี้ฝนจะแล้งในปีนั้น ธาตุก่อขั้วน้อยจะมีลักษณะผิดไปจากปูชนียสถานแห่งอื่นๆ ที่มีเกี่ยวข้องกับเรื่องพุทธศาสนา แต่ธาตุก่อขั้วน้อยกลับเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความหิวของชาวนา ที่ออกไปทำนาตั้งแต่เช้าจนเพล และมารดาออกไปส่งข้าวสายเกิดหิวข้าวจนตาลาย ทำให้เกิดอารมณ์ชั่ววูบโมโหหิวด้วยความโมโหหิวทำให้เขาต้องกระทำความผิดด้วยสาเหตุเพียงว่า ข้าวที่มารดาเอามาส่งดูจะน้อยไปไม่พอกิน ครั้นเมื่อกินข้าวอิ่มแล้วข้าวยังไม่หมด จึงได้สติคิดสำนึกผิดที่กระทำรุนแรงต่อมารดาของตนเองจนถึงแก่ความตาย จึงได้สร้างพระธาตุก่อขั้วน้อยแห่งนี้ขึ้น เพื่อเป็นการอุทิศส่วนกุศลขอโทษกรรมและล้างบาปที่ตนกระทำความผิด (เทคโนโลยีอีสาน, ออนไลน์)

เหตุดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับนิทานพื้นบ้านเรื่องก่อขั้วน้อยฆ่าแม่ที่เล่ากันในพื้นถิ่นอีสานว่าลูกชายคนหนึ่งได้ฆ่าแม่ของตน เพราะความหิวและความโกรธที่แม่นำข้าวมาส่งเช้าและน้อยเกินไป แต่เมื่อความหิวและความโกรธคลายลง ประกอบกับข้าวที่แม่นำมาส่งที่ตนคิดว่ามีปริมาณน้อยนั้น ยังเหลืออยู่จึงเกิดความรู้สึกผิดที่ได้กระทำความผิดกับแม่ และได้สร้างเจดีย์ขึ้นในบริเวณที่แม่เสียชีวิต เพื่อเป็นการไถ่โทษ ปัจจุบันชาวบ้านเรียกเจดีย์องค์นี้ว่า ธาตุลูกฆ่าแม่ นิทานพื้นบ้านที่มีเนื้อหาในลักษณะเช่นนี้ยังถูกใช้เล่าประกอบประวัติพระธาตุตาดทองที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ธาตุก่อขั้วน้อย ซึ่งชาวตำบลตาดทองได้ให้ความสำคัญและมีการจัดงานประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่อขั้วน้อย เป็นประเพณีที่ชาวบ้านได้พากันยึดถือ และปฏิบัติต่อเนื่องมาเป็นประจำทุกปีตั้งแต่บรรพบุรุษ เมื่อถึงเดือนหกของทุกปีตามประเพณีความเชื่อ และให้ชาวบ้านได้ตระหนักว่าได้ถึงฤดูกาลทำนาแล้วจึงมีการบอกกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลได้มีน้ำทำนา และขอให้ปกป้องพืชผลทางการเกษตรอุดมสมบูรณ์ดีไม่มีศัตรูพืชและภัยธรรมชาติ ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม และสักการบูชาเพื่อเป็นสิริมงคลในแต่ละวันเป็นจำนวนมากอีกด้วย (เทคโนโลยีอีสาน, ออนไลน์)

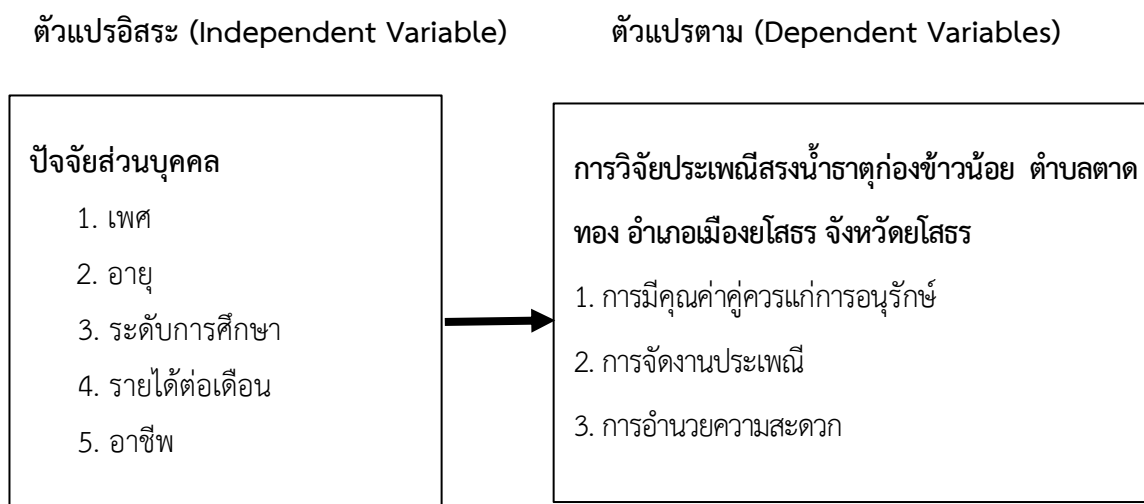
จากประเด็นความสำคัญในประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจควรได้รับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่อขั้วน้อยตำบลตาดทอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ที่ได้สืบทอดปฏิบัติกันมาเป็นเวลายาวนาน และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่อนุชนคนรุ่นหลังต้องตระหนักถึงความสำคัญ และควรแก่การอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นกรอบในการอนุรักษ์และพัฒนาประเพณีอันดีงามให้ยั่งยืนสืบไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่อขั้วน้อย ตำบลตาดทอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่อขั้วน้อย ตำบลตาดทอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “ประเพณีสงกรานต์ตูก่องข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร” จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ (Independent Variable) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประเพณีสงกรานต์ตูก่องข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธรครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) โดยใช้รูปแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งมีระเบียบวิธีดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร จำนวน 9,585 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร แล้วทำการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 :580-581) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือมาจากแนวคิด ทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเครื่องมือนั้นมาปรับข้อความคำถาม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการวิจัยในครั้งนี้ ภายใต้การควบคุมดูแลและให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงกรานต์ก่องข้าวน้อย ตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงกรานต์ก่องข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือรายงานตัวจากหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด ถึงกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่การวิจัย แล้วผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยทำการออกกลุ่มสัมภาษณ์/สอบถามกลุ่ม ตัวอย่างตามหมู่บ้าน

2. ทำการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนว่ามีความสมบูรณ์ กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบข้อคำถามครบถ้วนหรือไม่ โดยหากแบบสอบถามฉบับใดไม่สมบูรณ์ก็จะนำฉบับใหม่ไปแจกเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบให้สมบูรณ์ครบทุกข้อจนได้แบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 381 ฉบับ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของการตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่ามีความสมบูรณ์ครบถ้วนทุกฉบับ

2. บันทึกข้อมูลจากแบบสอบถามลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

3. การจัดกระทำข้อมูลเพื่อเตรียมการวิเคราะห์ ดังนี้

1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทสำรวจรายการ (Check List) ทำการลงรหัสข้อมูลตามคุณลักษณะของข้อมูล

2) แบบสอบถาม ประเภทความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงกรานต์ ก่องข้าวน้อยบ้านตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดระดับความคิดเห็น/พฤติกรรมตามมาตรวัดแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) แบ่งค่าของคำตอบเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert scales) (ไพฑูริย์ โปธิสว่าง, 2556, หน้า 134) โดยกำหนดค่า ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุดให้	5	คะแนน
4 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากให้	4	คะแนน
3 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลางให้	3	คะแนน
2 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยให้	2	คะแนน
1 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุดให้	1	คะแนน

เมื่อนำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปประมวลข้อมูล โดยใช้โปรแกรม

วิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป พร้อมกำหนดเกณฑ์วัดระดับเป็นค่าเฉลี่ยดังนี้ (ไพฑูริย์ โปธิสว่าง, 2556, :

134)

4.21-5.00	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก
2.61-3.40	หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย
1.00-1.80	หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้นำหลักสถิติประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง ปริมาณ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์และใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ ก่อ่งข่าวน้อยตำบลตาตทอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าอัตราส่วน ร้อยละ (Percentage) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชน แบ่งออกเป็น 3 รายการ ได้แก่

2.1 ด้านการมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์

2.2 ด้านการจัดงานประเพณี

2.3 ด้านการอำนวยความสะดวก

สถิติที่ใช้และการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติเชิงพรรณนาประกอบด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) โดย แสดงเป็นจำนวน และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงกรานต์ ก่อ่งข่าวน้อยตำบลตาตทอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ในแต่ละด้าน ตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดและนิยามศัพท์เฉพาะแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Discription)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ส่วนใหญ่ร้อยละ 59.10 เป็นเพศหญิง จำนวน 227 คน ร้อยละ 56.00 มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 215 คน ร้อยละ 56.50 สำเร็จการศึกษาในสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 224 คน ร้อยละ 38.30 มีรายได้รายได้อยู่ที่ 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 147 คน ร้อยละ 68.80 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป/ลูกจ้าง จำนวน 264 คน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงกรานต์ก่องข้าวน้อย ตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงกรานต์ก่องข้าวน้อย ตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร โดยรวม อยู่ในระดับมาก (3.99) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ย ดังนี้ 1. ด้านการมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.63, 2. ด้านการจัดงานประเพณี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.69 และ 3. ด้านการอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.67 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเพณีสงกรานต์ก่องข้าวน้อย ตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

1. เนื่องจากประเพณีและกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยให้ประชาชนเกิดความสามัคคีรักใคร่กลมเกลียวกัน และประเพณียังช่วยแสดงมุทิตาจิตต่อพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ ทั้งที่มีชีวิตอยู่และเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม ทั้งยังปลูกฝังให้คนมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในฐานะที่เป็นผู้ปกครองชุมชน ผู้วิจัยขอเสนอให้ช่วยอนุรักษ์สืบสานประเพณีวัฒนธรรมการสงกรานต์ก่องข้าวน้อย ให้คงอยู่สืบไปในสังคมไทยชั่วลูกชั่วหลาน

2. ประเพณีสงกรานต์ก่องข้าวน้อย ช่วยเตือนสติให้มนุษย์รู้จักระเบียบ วินัยและการยอมรับผิดและการหาทางป้องกันแก้ไข แม้แต่พระยังต้องมีศีลในการปฏิบัติ ผู้มีศีลอันบริสุทธิ์ยังจะต้องมีวินัยเป็นข้อบังคับ เหมือนกับการเขาพรรษา พระภิกษุรูปใดรูปหนึ่งจะไปค้างแรมที่ไหนไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นจริง ๆ

3. ประเพณีสงกรานต์ก่องข้าวน้อย เป็นประเพณีที่ช่วยให้คนระลึกถึงบุญคุณของคนล่วงลับไปแล้ว ซึ่งช่วยปลูกฝังให้คนมีจิตใจละเอียดอ่อน เป็นคนที่นึกถึงบุญคุณของคนอื่นรู้จักเป็นห่วงเป็นใยคนอื่น ฉะนั้นผู้ปกครองชุมชนควรจะหันมาปลูกฝังคนในชุมชนให้เป็นคนดี

เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน สามารถอธิบายแบ่งออกเป็นข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ ผลการศึกษา พบว่า ระดับพอใจมากที่สุด คือ ประเพณีสงกรานต์ก่องข้าวน้อย คู่ควรแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.95 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ประเพณีสงกรานต์ก่องข้าวน้อยเป็นงานประเพณีที่ส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามของ

ชุมชน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.92 อยู่ในระดับมากที่สุด ประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย เป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์และสร้างคุณค่าทางจิตใจ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.87 อยู่ในระดับมากที่สุด ประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีในชุมชน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.42 อยู่ในระดับมากที่สุด ประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.38 อยู่ในระดับมากที่สุด และประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมธาตุก่องข้าวน้อย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.27 อยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

2. ด้านการจัดงานประเพณี ผลการวิจัย พบว่า ระดับพอใจมากที่สุด คือ ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมงานประเพณีโดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.27 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ความสวยงามของการจัดตกแต่งงานประเพณี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.85 อยู่ในระดับมาก และ ความสะอาดและความเหมาะสมของพื้นที่ที่จัดงานประเพณี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.47 อยู่ในระดับมาก และการประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.19 อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

3. ด้านการอำนวยความสะดวก ผลการวิจัย พบว่า ระดับพอใจมากที่สุด คือ สถานที่จัดงานประเพณีรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.27 อยู่ในระดับมากที่สุด ศาลาพักผ่อนพอเพียงต่อนักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.27 อยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจโดยรวมต่องานประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.27 อยู่ในระดับมากที่สุด การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.26 อยู่ในระดับมาก ความสะอาดของห้องน้ำ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.02 อยู่ในระดับมาก สถานที่จอดรถสามารถจอดรถได้อย่างเพียงพอ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.93 อยู่ในระดับมาก เจ้าหน้าที่สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.36 อยู่ในระดับปานกลาง ความปลอดภัยของผู้มาร่วมงานประเพณี ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.34 อยู่ในระดับปานกลาง สถานที่จอดรถสามารถจอดรถได้อย่างเพียงพอ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 3.19 อยู่ในระดับปานกลาง มีการประชาสัมพันธ์ห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณที่จัดงานประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2.93 อยู่ในระดับปานกลาง และมีการประชาสัมพันธ์การห้ามดื่มสุราในบริเวณที่จัดงานประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2.53 อยู่ในระดับน้อยตามลำดับ

โดยสรุป ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ความสะอาดของห้องน้ำ สถานที่จอดรถ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ ประชาชนมีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วม ความสะอาดของพื้นที่จอดรถ รอบบริเวณการจัดงานประเพณีสงฆ์น้ำธาตุก่องข้าวน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ บริเวณพื้นที่ สามารถจอดรถได้อย่างเพียงพอ เจ้าหน้าที่สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ ความปลอดภัยของผู้มาร่วมงานประเพณีมีการประชาสัมพันธ์ห้ามสูบบุหรี่ในบริเวณที่จัดงานประเพณี และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยคือมีการประชาสัมพันธ์ห้ามดื่มสุราในบริเวณที่จัดงานประเพณี

อภิปรายผล

จากการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประเพณีสงฆ์น้ำธาดุก่องข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร พบว่า

1. ด้านการมีคุณค่าคู่ควรแก่การอนุรักษ์ ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเท่ากันทุกข้อ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ ประเพณีสงฆ์น้ำธาดุก่องข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร เป็นประเพณีที่ส่งเสริมและสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามของชุมชน เป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์และสร้างคุณค่าทางจิตใจ ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีในชุมชนยังคงความเป็นเอกลักษณ์ ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบันสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชมธาตุ ความเก่าแก่ ความทรงคุณค่า คู่ควรแก่การอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุภาวดี พรหมพิราม (2556)** ได้ศึกษา เรื่อง การจัดการประเพณีสลากภัตบ้านท่าชัย อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย อย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนบ้านท่าชัยเป็นหมู่บ้านที่มีอยู่มาแต่เดิมมากกว่า 100 ปีมีชื่อปรากฏมาพร้อมหมู่บ้าน ชาวบ้านเรียกเพี้ยนมาจากคำว่าท่าไทรเป็นท่าชัย กล่าวคือบริเวณนี้เดิมเคยมีต้นไทรใหญ่ขึ้นอยู่ตรงทำน้ำแม่ น้ำยมจึงได้ตั้งชื่อบ้านท่าชัยจนถึงปัจจุบัน เป็นชุมชนขนาดเล็กประชาชนตั้งบ้านเรือนรวมกันเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ รวมกลุ่มกันในระบบเครือญาติมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับแม่น้ำยม ที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค และการเกษตรนับถือศาสนาพุทธมีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนคือ วัดชัยสิทธิ์ รามประเพณีสลากภัตเป็นประเพณีที่ยังไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร จึงต้องศึกษาจากการสัมภาษณ์ และสังเกตจากผู้รู้เท่านั้นทำให้ทราบว่าประเพณีสลากภัตของบ้านท่าชัยมีจุดเริ่มมาจากความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยการปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ประเพณีสลากภัตเป็นความเชื่อตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระพุทธองค์ทรงอนุญาตไว้เป็นชื่อเรียกวิธีถวายทานแก่พระสงฆ์วิธีหนึ่ง โดยการจับสลากและไม่สามารถถวายแก่พระสงฆ์ทั้งหมดได้ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุภาวดี พรหมพิราม (2556)** ได้ศึกษา เรื่อง การจัดการประเพณีสลากภัตบ้านท่าชัย อำเภอศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย อย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนบ้านท่าชัยเป็นหมู่บ้านที่มีอยู่มาแต่เดิมมากกว่า 100 ปีมีชื่อปรากฏมาพร้อมหมู่บ้าน ชาวบ้านเรียกเพี้ยนมาจากคำว่าท่าไทรเป็นท่าชัย กล่าวคือบริเวณนี้เดิมเคยมีต้นไทรใหญ่ขึ้นอยู่ตรงทำน้ำแม่ น้ำยมจึงได้ตั้งชื่อบ้านท่าชัยจนถึงปัจจุบัน เป็นชุมชนขนาดเล็กประชาชนตั้งบ้านเรือนรวมกันเป็นกลุ่มขนาดใหญ่ รวมกลุ่มกันในระบบเครือญาติมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับแม่น้ำยม ที่ใช้ในการอุปโภคบริโภค และการเกษตรนับถือศาสนาพุทธมีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนคือ วัดชัยสิทธิ์ รามประเพณีสลากภัตเป็นประเพณีที่ยังไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร จึงต้องศึกษาจากการสัมภาษณ์ และสังเกตจากผู้รู้เท่านั้นทำให้ทราบว่าประเพณีสลากภัตของบ้านท่าชัยมีจุดเริ่มมาจากความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนา โดยการปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ ประเพณีสลากภัตเป็นความเชื่อตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระพุทธองค์ทรงอนุญาตไว้เป็นชื่อเรียกวิธีถวายทานแก่พระสงฆ์วิธีหนึ่ง โดยการจับสลากและไม่สามารถถวายแก่พระสงฆ์ทั้งหมดได้ นอกจากนั้นสลากภัตยังเป็นหลักการในพระ

วินัยที่พระพุทธเจ้าทรงวางไว้ เพื่อสร้างจิตสำนึกความเท่าเทียมกัน และสร้างความเป็นอันหนึ่งเดียวกันแก่คณะสงฆ์ ข้อสำคัญในการทำบุญสลาภกัณฑ์คือ เป็นการถวายทานแบบไม่เจาะจงตัวผู้รับ

2. ด้านการจัดงานประเพณี ผลการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมงานประเพณีสงกรานต์ตักบาตรข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ของเทศบาลตำบลตาตอง การจัดกิจกรรมงานประเพณีโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ไม่ว่าจะเป็นความสวยงามของการจัดตกแต่งงานประเพณี อยู่ในระดับมาก ความสะอาดและความเหมาะสมของพื้นที่ที่จัดงานประเพณี อยู่ในระดับมาก การประชาสัมพันธ์การจัดงานประเพณี อยู่ในระดับมาก ซึ่งการจัดงานประเพณีสงกรานต์ตักบาตรข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ผลประเมินออกมาถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย พิชัย สุขวุ่น (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชน จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น อยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากสังคมเกษตรมาสู่สังคมทุนนิยม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้โครงสร้างของภาคเกษตรประสบปัญหาหลายด้านทั้งปัญหาความยากจน ปัญหาด้านทรัพยากร ความแตกต่างทางรายได้ ส่งผลให้ภาคชนบทละทิ้งวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เพราะความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ในขณะที่เดียวกันก็ละทิ้งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จึงต้องปรับเปลี่ยนไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นนโยบายของรัฐ ถึงแม้รัฐธรรมนูญจะให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการดูแลปกป้องศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น แต่หากว่าโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ยังไม่เปลี่ยนแปลง โอกาสที่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นจะกลับมาสืบสร้างความสมดุลก็เป็นไปได้ยาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี สุตาคำ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทของวัยรุ่นในประเพณีไม้ค้ำโพธิ์ : บทสะท้อนช่องว่างของกระบวนการเรียนรู้และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอจอมทอง ผลการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาของชุมชนจอมทอง ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ทั้งนี้ เริ่มมาจากการพัฒนาโดยภาครัฐที่ต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชากรในชนบท โดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อรองรับนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจด้วยการส่งเสริมอุตสาหกรรมภายใต้พื้นฐานความเชื่อว่า จะนำพาประเทศไปสู่ความทันสมัย ให้สามารถแข่งขันกับโลกภายนอกได้ นโยบายดังกล่าวมีผลให้ชุมชนต้องปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตซึ่งส่งผลกระทบต่อให้งานประเพณีไม้ค้ำโพธิ์ที่มีมาตั้งแต่เดิมต้องเปลี่ยนแปลงไปในหลาย ๆ ด้าน ความสำคัญของประเพณีที่เปลี่ยนไปเน้นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวมากขึ้น และความเชื่อในศาสนาเป็นหลักมาเป็นความสนุกสนาน รื่นเริงไม่แตกต่างจากงานเฉลิมฉลองตามเทศกาลงานประจำปีทั่วไป การเข้ามาของภาครัฐในงานประเพณี ซึ่งทำให้ชุมชนไม่มีอำนาจเต็มที่ในการจัดงานประเพณีของชุมชน ดังเห็นได้จากการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ การดำเนินการของเทศบาลตำบลจอมทอง รูปแบบการผลิตซ้ำศรัทธาความเชื่อในเรื่องการค้าจุนพุทธศาสนาในกลุ่มวัยรุ่นที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ให้ความสำคัญกับการบันเทิงมากขึ้น ทั้งนี้ เพราะสภาพสังคม ระบบการศึกษา ที่มีรูปแบบจากสังคม

ตะวันตก ความเจริญด้านเทคโนโลยี ระบบการสื่อสารที่รวดเร็ว การเรียนรู้ของวัยรุ่นในสถาบันการศึกษาของท้องถิ่นนั้น ไม่ได้นำมาปรับใช้ในการศึกษา ผู้สอนในโรงเรียนไม่ได้ผ่านประสบการณ์ในงานประเพณีท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่อง กลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันจึงรับช่วงสืบทอดรูปแบบงานประเพณี โดยขาดการสร้างจิตสำนึกความเป็นคนในท้องถิ่น และขาดการเรียนรู้ในรากเหง้าประเพณีดั้งเดิมที่แท้จริงของชุมชน

3. ด้านการอำนวยความสะดวก ผลการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความพึงพอใจโดยรวมต่องานประเพณีสงกรานต์น้ำธาดุก่องข้าวน้อย การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่และสถานที่จัดงานประเพณีรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ มีศาลาพักผ่อนรองรับ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้ ประชาชนมีความพึงพอใจในการจัดงานประเพณีสงกรานต์น้ำธาดุก่องข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในภาพรวมของเทศบาล ตำบลตาตอง มีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก ทั้งการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่และสถานที่จัดงานประเพณีรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ มีศาลาพักผ่อนอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอต่อจำนวนผู้มาเยี่ยมชมประเพณีสงกรานต์น้ำธาดุก่องข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรทิพย์ มะโนชมพู (2549) ได้ศึกษาเรื่อง ความสำคัญของความเชื่อในประเพณีท้องถิ่นต่อการบริหารและการพัฒนาของเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า คุณลักษณะส่วนตัวของคณะผู้บริหารและพนักงานของเทศบาลนครเชียงใหม่ นั้น มีระดับความสัมพันธ์กับความเชื่อเรื่องประเพณีท้องถิ่น และลักษณะพฤติกรรมทางการบริหารกล่าวคือ คณะผู้บริหารและพนักงานส่วนใหญ่จะมีความเชื่อพื้นฐานในเรื่องของประเพณีท้องถิ่น หรือนำประเพณีท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก รวมทั้งให้การความสำคัญกับประเพณีดังกล่าวด้วยการนำมากำหนดแผนและบริหารงานพัฒนา อันจัดได้ว่าเป็นจุดเด่นของการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่อีกด้วย และสอดคล้องงานวิจัยของ สุกใจ แก้วแวว (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบประเพณีสงกรานต์ของชุมชนมอญ ตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร กับชุมชนมอญ ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่า ประเพณีสงกรานต์ของชุมชนมอญ ตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้วจังหวัดสมุทรสาคร กับชุมชนมอญ ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีนั้น มีรูปแบบของการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกัน โดยยึดถือรูปแบบประเพณีดั้งเดิม แต่ในส่วนที่แตกต่างกัน ได้แก่การแห่ข้าวแช่ การละเล่นพื้นบ้านของชาวมอญ เช่น ทะแยมอญ และสะบ้า ซึ่งในชุมชนมอญไม่มีการปฏิบัติหรือละเล่นแล้ว เนื่องจากขาดคนสืบทอดและไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ มีผลทำให้เริ่มสูญหายไปบ้างแล้ว ส่วนพื้นที่ชุมชนมอญ ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีที่ยังคงรักษารูปแบบและพิธีปฏิบัติแบบดั้งเดิมไว้ได้ อีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะได้รับความส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพื่อส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้มีการอนุรักษ์รูปแบบและประเพณีสงกรานต์แบบมอญเอาไว้ได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย

การศึกษาประเพณีสงฆ์ธุดงค์ข้าวน้อยตำบลตาตอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ผู้ศึกษาได้นำมาเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การจัดงานประเพณีสงฆ์ธุดงค์ข้าวน้อยในทุก ๆ ปี ควรมีการประชุมร่วมกับชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดงาน โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม ประชุมนำเสนอความคิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 เทศบาลตำบลตาตอง ควรจัดให้มีมัคคุเทศก์น้อยหรือวิทยากร ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ที่มาเยี่ยมชมประเพณีสงฆ์ธุดงค์ข้าวน้อย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรศึกษาความคิดเห็นของประชาชน ที่มีต่อประเพณีสงฆ์ธุดงค์ข้าวน้อยกับกลุ่มตัวอย่างอื่น เพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบได้ข้อสรุปการดำเนินการที่ดีสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดงานประเพณีสงฆ์ธุดงค์ข้าวน้อย

2.2 ควรศึกษาการบริหารงานและการพัฒนาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดงานประเพณีสงฆ์ธุดงค์ข้าวน้อย

2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการทุกภาคส่วนในการจัดงานประเพณีสงฆ์ธุดงค์ข้าวน้อย

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรทิพย์ มะโนชมภู. (2549). ความสำคัญของความเชื่อในประเพณีท้องถิ่นต่อการบริหารและการพัฒนาของเทศบาลนครเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

เทคโนโลยีอีสาน. (ออนไลน์). ภูมิปัญญาไทยตำนาน ธุดงค์ข้าวน้อยฆ่าแม่ วัดทุ่งสะเดา ตำบลตาตองเมืองยโสธร. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2566 จาก: https://www.technologychaoban.com/thai-local-wisdom/article_162637

พิชัย สุขวุ่น. (2546). ศิลปะเชิงพุทธศาสนากับการพัฒนาพัฒนาทางจิตวิญญาณ. สุราษฎร์ธานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ไพฑูริย์ โพธิสว่าง. (2556). การทำวิจัยทางสังคมศาสตร์ : หลักการ วิธีปฏิบัติ สถิติ และคอมพิวเตอร์. ชลบุรี: คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

มนตรี สุดำคำ. (2545). บทบาทของวัยรุ่นในประเพณีไม้ค้ำโพธิ์เบตสะท้อนช่องว่างของกระบวนการเรียนรู้และสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและสถิติการศึกษา, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สุดใจ แก้วแวง. (2551). การศึกษาเปรียบเทียบประเพณีสงกรานต์ของชุมชนมอญ ตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาครกับชุมชนมอญ ตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุภาวดี พรหมพิราม. (2556). การจัดการประเพณีสลากภัตบ้านท่าชัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยอย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศิลปะและวัฒนธรรม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Taro Yamane(1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rdEd). New York. Harper and Row. Publications.